

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

7
2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

7491
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 406 sahifa, 30-iyul, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abdurahmonov Qalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar, fan, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat va sport masalalari bo'yicha maslahatchisi o'rinbosari
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'ZR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dots., O'ZR Tabiat resurslari vaziri o'rinbosari
Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Resp. Tabiat resurslari qo'mitasi raisi
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'ZR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'ZR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'ZR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori
Abdurahmanova Gulnora Qalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Kamilova Iroda Xusniddinova, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'ZR Tabiat resurslari vazirligi,
O'ZR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot"
jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli
qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Green Economy Transition Strategy for Uzbekistan	6
Raekwon Chung , Chairman, Supervisory Committee for New Climate Innovation Center at TSUE	
Jahon Savdo Tashkilotiga a'zolikning dolzarb masalalari.....	8
Nodira Shotursunova , Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
"Yashil iqtisodiyot" dan "yashil taraqqiyot" sari.....	12
Shoyqulov Baxtiyor Bakirovich , t.f.n., dotsent	
Tadbirkorlik faoliyatida yuzaga keladigan risklarni sug'urtalashning mohiyati va xususiyatlari.....	16
Egamov Zoxid Baxtiyarovich , bosh mutaxassisi	
Unleashing the Potential of Human Capital for Green Development: Bridging the Gap between Environmental Sustainability and Skill Development.....	26
Muratova Muzayana , Teacher	
Анализ состояния применения механизма инновационного управления инфраструктурами нефтегазовых предприятиях в условиях глобальной потепление земли.....	34
Кучаров Абдор Сабирижанович , профессор; Динара Нурмамад кизи Ишманова , доцент; Тю Константин Геннадьевич , соискатель	
Enhancing Methodology for Developing Professional and Communicative Skills of Future Economists in the Context of Teaching English and Green Economy	39
Nargiza Samandarova Muxammadovna , Teacher	
The Role of Higher Education in Shaping a Sustainable Green Economy.....	47
Ikromov Sayidolim , Teacher	
O'zbekistonda yashil turizmni rivojlantirish istiqbollari.....	54
Rasulova Nigora Yusupovna , kafedra assistenti	
Qishloq hududlarini rivojlantirishda agroturizmning ahamiyati	58
Jontemirova Iroda Ikrom qizi , talaba	
Iqtisodiy rivojlanish yo'lida "Yashil iqtisodiyot" ning o'rni.....	61
Hamroyeva Sevinchbonu Hamroyevna , talaba	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyot va yashil byudjetlashtirish tizimiga o'tishning ahamiyati.....	64
Raxmanov M. A. , tayanch doktorant	
Sustainable Globalization: Nurturing a Green Economy in Higher Education.....	68
Tukhtaeva Shakhnoza , Teacher	
Qishloq xo'jaligida ishlab chiqarishni investitsiyalar yordamida oshirish xususiyatlari.....	75
Bauyetdinov Majit Janizagovich , kafedra dotsenti; Djumaniyazov Ubbiniyaz Ismayl uli , tayanch doktoranti	
Qishloq xo'jaligi nisbiy samaradorligini baholash.....	79
Berkinov Bozorboy , iqtisodiyot fanlari doktori, professor; Qulmatova Sayyora Safarovna , PhD; Ruxsatova Rushana O'ktamovna , erkin tadqiqotchisi	
O'zbekiston Respublikasidagi yirik tijorat banklari kreditlash amaliyotining ekonometrik tahlil va natijalari	86
Kaxxarov Ulug'bek Xalmatovich , mustaqil izlanuvchi	
O'zbekistonda eksportni kreditlash mexanizmlarini yanada kengaytirish yo'nalishlari.....	97
G'aniyev Shaxriddin Abduvoxidovich , i. f. d., professor; Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich , i. f. d. (PhD)	
Tijorat banklarida iqtisodiy-matematik modellash tizimining samaradorligini yanada oshirish usullari.....	102
Raxmanov Mexridin Sindarovich , kafedra dotsent v. b.	
Banklarda moliyaviy resurslarni boshqarishning ayrim rivojlangan mamlakatlar tajribasi.....	106
Ortiqov Uyg'un Davlatovich , kafedra dotsenti, i.f.n.	
Зарубежный опыт в области цифровизации цепочки поставок продуктов питания	115
Марданова Барно Асатуллоевна , докторант	
Environmental culture and building the ecosystem performance: An empirical analysis from Uzbekistan.....	119
Aziz Zikriyoev , PhD	
Kichik biznes subyektlarining eksport salohiyatini oshirishda innovatsiya va raqamlashtirish bo'yicha xorij tajribasi.....	129
Kambarova Sh. M. i.f.b.f.d. PhD	

Xalqaro dividend siyosati tajribalarida "S&P 500 dividend aristocrats" amaliyoti va uni milliy fond bozorida qo'llash imkoniyatlari	134
Sherkuziyeva Nasiba Abrorovna , dotsent	
Yirik sanoat korxonalarida innovatsion menejmentni joriy etish asosida mehnat samaradorligini oshirish yo'llari	139
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich , i. f. b. f. d. (PhD), dotsent; Saotaliyeva Nozima Isomiddinovna , talaba	
Byudjetdan tashqari mablag'lari samaradorligini oshirishda davlat xaridlarining roli	147
Norov Akbar Ruzimamatovich	
O'zbekistonda sanoat kooperatsiyasi asosida tayyor mahsulotlar ishlab chiqarishni mahalliyashtirish jarayonlari tahlili	151
Egamberiyev Shuxrat Satimbayevich , i.f.f.d.(PhD)	
Aholining tadbirkorlik faolligini oshirishda oilaviy tadbirkorlikning roli	158
Xudayarova Maftuna Shavkatovna , tayanch doktorant	
Elektron tijoratni samarali tashkil etishda raqamli platformalarning yaratilish texnologiyasi	164
Karimova Shirin Zoxid qizi , tayanch doktorant	
Tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirish mexanizmini takomillashtirish orqali aholi bandligini ta'minlash	168
Shakirova Nigora Axralovna , kafedra dotsenti v.b.	
Aglomeratsiya iqtisodiyoti – hududiy rivojlanini harakatlantiruvchi omili sifatida	172
Raximbayev Akmal Azatboyevich , mustaqil tadqiqotchi	
Overview of Environmental Management in Uzbekistan: A Comparative Analysis of Protected Areas and Waste Management.....	177
Mamadjonova Sarvinoz Sharifjonovna , PhD	
Obligatsiyalar bozorining paydo bo'lishi va uning iqtisodiyotga kapital jalb qilishdagi ahamiyati	182
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li , tayanch doktorant	
Iqtisodiy subyektlarga soliq yukini hisoblashning ahamiyati va zarurati.....	186
Abduturovov Jasurbek Nozimjonovich , mustaqil izlanuvchi	
Muammoli kreditlar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	195
Tojiyev Sardor Dilmurod o'g'li	
Yangi O'zbekiston taraqqiyotida sug'urta munosabatlarini amalga oshirishning ahamiyati va zarurligi.....	199
Abdutarapova Dildora Farxodjon qizi , tayanch doktorant	
Assotsiativ qoidalar va bozor savatlarining tahlili	205
Sh. B. Rajabov; Sadinov Aziz Ziyadullayevich , 3 st year doctoral student	
Mamlakatda davlat soliq xizmati organlari soliq ma'muriyatchiligi faoliyati tahlili.....	210
Tashmuxeimedova Yayra , tadqiqotchi	
Exploring the Integration of Management and Marketing Strategies in Higher Education Institutions: Addressing Crucial Gaps for Enhanced Organizational Performance.....	213
Rakhimova Gulnoza , Teacher	
Особенности научной биографии художника Урала Тансыкбаева (на материале эпистолярного наследия).....	218
Искендир Аккуралай Абдиуалиевна , докторант	
Raqamli iqtisodiyot: milliy iqtisodiyot drayveri	222
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna , kafedra dotsenti; Berdiyeva Janonaxon Jahongir qizi	
Роль цифровизации туристической отрасли в повышении её экспортного потенциала страны	228
Суюнова Фотима Баходир кизи , базовый докторант	
Таргетирование инфляции в Узбекистане: предпосылки применения и первые итоги	233
Рашидов Рахимжон Искандарович , в.и.о доцента; Якубова Шамшинур Шухратовна , к.э.н., доцент, докторант (DSc)	
O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyati va uning barqarorligini ta'minlashda sug'urtaning o'rni	240
Nomozova Qumri Isoyevna , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent	
Tijorat banklarining investitsion jozibadorligini takomillashtirishning xorijiy davlatlar tajribalari.....	248
Nazarov Qilich Xolmuradovich , kafedra assistenti	
Bank moliyaviy xavfsizligini ta'minlashda huquqiy mexanizmlarning o'rni	255
Akbarov Behzodhon Ulug'bek o'g'li , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklarida muammoli aktivlarni boshqarishning dolzarb masalalari.....	262
Do'sanov Doniyor , magistr	

Tijorat banklarida raqamli texnologiyalarni joriy qilish xususidagi ilmiy-nazariy qarashlar	269
N. N. Ro'ziyev	
Exploring the Potential of Islamic Finance in Uzbekistan.....	277
Sattorova Nasiba G'anijon qizi, Teacher	
O'zbekiston Respublikasida tijorat banklari faoliyatini tartibga solish tizimining zamonaviy holati.....	284
Murodova Dilnoza Choriyevna, PhD	
Kredit mexanizmini metodologik asoslarini takomillashtirish	288
Gadoyev So'hrob Jumakulovich, mustaqil tadqiqotchi	
Korxonalarda raqamli marketing vositalaridan foydalanish xususiyatlari.....	295
M. A. Saparova, talaba	
Приоритетные направления модернизации системы подготовки туристских кадров.....	299
Очилова Хилола Фармоновна, к.э.н., доцент	
Improving the use of competitive strategies in the management of sewing and knitting enterprises during green development	304
Vafoyeva Dilafruz, Teacher	
O'zbekistonda savdo xizmatlari sohasining rivojlanish tendensiyasi va istiqbollari	311
Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li, katta o'qituvchisi, PhD	
O'zbekiston Respublikasida aholini ijtimoiy himoya qilishning zamonaviy statistik usullaridagi tahlili	316
Kutbitdinova Muhayyoxon Inoyatovna, tayanch doktorant	
O'zbekiston to'qimachilik sanoatida CRM strategiyalaridan foydalanish yo'llari	323
Xalilova Nafisa Komilovna, magistrant	
Ko'zi o'z shaxslarni ish bilan ta'minlashni qonunchilik vositasida tartibga solishdagi xorijiy tajriba	327
Usmonov Ziyodulla Ulmas o'g'li, tayanch doktorant	
Оптимизации операционной стратегии и повышение экономического потенциала хлопково-текстильных кластеров	334
Джурбаев Отабек Джурбаевич, доцент кафедры	
Необходимость управления активами и пассивами современными банками Узбекистана.....	341
Фаттахова Муниса Абдухамитовна	
Transport logistika xizmatini eksportni takomillashtirishga ta'siri	349
Jumabayeva Akmole Sheraliyevich, magistrant	
Цифровая валюта: возможные последствия вывода из обращения наличных денег	354
Бахромов Мирзаахмад Рустам угли, студент; Абдикаримова Динара Рустамхановна, научный руководитель, д. э. н. (DSc)	
Systematic mapping study of higher education in green development context.....	361
Asqarova Feruza Abdullaevna, Senior Teacher	
O'zbekistonda rekreatsiya turizmini rivojlantirish imkoniyatlari	368
Vayskulov Ramazon Alisher o'g'li, kafedra o'qituvchisi; Shaymanova Nigora Yusupovna, tayanch doktoranti	
Особенности подготовки юных футболистов на этапах начальной подготовки, спортивно – оздоровительном и групп начальной специализации.....	373
Д. К. Исмагилов, кандидат педагогических наук, доцент	
Optimizing Financial Resources Management in Treasury Systems for Sustainable Green Development.....	377
Shodmonkulova Shahlo, PhD student	
Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional asoslarini takomillashtirishning xorij davlatlar tajribasi	384
Mamatov Sardor Axmatjonovich, mustaqil tadqiqotchi	
Bank tizimida resurs bazasini mustahkamlash yo'llari.....	390
Voxidov Oybek Rozikovich, mustaqil tadqiqotchisi	
Integrating Career-Oriented Communication Competences in English Language Teaching for Future Specialists in Higher Education Institutions: A Catalyst for Green Economy	398
Rajapov Sulaymon Nuraddin Ugli, Teacher	
Tijorat banklari faoliyatida raqamli texnologiyalaridan foydalanish samaradorligini baholash istiqbollari	406
Fayziyeva Muyassarzoda Xancharovna, mustaqil izlanuvchi (PhD)	

QISHLOQ HUDUDLARINI RIVOJLANTIRISHDA AGROTURIZMNING AHAMIYATI

Jontemirova Iroda Ikrom qizi

Toshkent davlat agrar universiteti Samarqand filiali, Turizm (agroturizm) ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Agroturizm so'nggi yillarda butun dunyo bo'ylab qishloq xo'jaligi mutaxassislari va tadqiqotchilarining e'tiborini tortmoqda. Qishloq hududlarini agroturizm noqishloq xo'jaligi faoliyatidan keladigan daromad va bandlik manbai sifatida rivojlantirishga va natijada aholining daromadlarini oshishiga xizmat qilmoqda ^[1]. Keyingi yillarda bir qancha tadqiqotchilar tomonidan agroturizmga bag'ishlangan ko'plab ilmiy maqolalari chop etilmoqda. Agroturizm turizmning yangi turi emas. U Yevropada qo'llanila boshlanganiga taxminan 100 yillar bo'ldi. Qishloq xo'jaligi hududlari tabiiy va madaniy diqqatga sazovor joylari bilan shahar aholisining ehtiyojlarini qondiradi. Bu istak bilan shakllanadigan turizmning bir turi agroturizmdir. Ushbu tadqiqotda agroturizm nima, u qayerda kerak, mamlakatda yashovchi odamlarning agroturizmni shakllantirish uchun zarur shart-sharoitlari, mavjud imkoniyatlari, shuningdek, agroturizmning afzalliklari, buning O'zbekistonning agroturizm sohasida muvaffaqiyatga erishish mavzusi muhokama qilinmoqda.

Kalit so'zlar: Agroturizm, qishloq hududlari, fermer, noqishloq xo'jaligi faoliyati, aholi daromadlari.

Аннотация: В последние годы агротуризм привлек внимание сельскохозяйственных экспертов и исследователей всего мира. Агротуризм служит для развития сельской местности как источника дохода и занятости от несельскохозяйственной деятельности и, как следствие, увеличения доходов населения ^[1]. В последние годы рядом исследователей опубликовано множество научных статей по агротуризму. Агротуризм – не новый вид туризма. Он используется в Европе около 100 лет. Сельскохозяйственные районы своими природными и культурными достопримечательностями удовлетворяют потребности населения города. Одним из видов туризма, формируемым этим стремлением, является агротуризм. В данном исследовании, что такое агротуризм, где он нужен, необходимые условия для формирования агротуризма, имеющиеся возможности, а также преимущества агротуризма, обсуждается тема успеха в сфере агротуризма Узбекистана.

Ключевые слова: Агротуризм, сельская местность, фермер, несельскохозяйственная деятельность, доходы населения.

Abstract: Agrotourism has attracted the attention of agricultural experts and researchers around the world in recent years. Agrotourism serves to develop rural areas as a source of income and employment from non-agricultural activities and, as a result, to increase the income of the population ^[1]. In recent years, a number of researchers have published many scientific articles on agrotourism. Agrotourism is not a new type of tourism. It has been used in Europe for about 100 years. Agricultural areas meet the needs of urban residents with their natural and cultural attractions. A type of tourism formed by this desire is agrotourism. In this study, what is agrotourism, where is it needed, the necessary conditions for the formation of agrotourism in the country, the available opportunities, as well as the advantages of agrotourism, the topic of success in the field of agrotourism of Uzbekistan is discussed.

Key words: Agrotourism, rural areas, farmer, non-agricultural activity, population income.

KIRISH

Agroturizm dehqonchilik, mayda oziq-ovqat ishlab chiqarish yoki hayvonlar atrofida chorvachilik tashkil etilgan sayohatni anglatadi ^[2]. Agroturizm – bu shahar aholisini qishloq joylariga olib kelish, dam olish va xarajat qildirish g'oyasidir ^[3].

Agroturizm konsepsiyasi ekoturizmning to'g'ridan to'g'ri kengayishi bo'lib, u tashrif buyuruvchilarni qishloq xo'jaligi hayoti bilan tanishtirib tabiat qo'ynida dam olish imkonini yaratadi. Insonlarning tabiatga sayohati orqali qishloq aholisi jamoalari barqaror rivojlanishni qo'llab-quvvatlaydi.

Agroturizm, shuningdek, barqaror turistik rivojlanishning yengil shakli va ko'p qirrali turi sifatida ham tanilgan bo'lib, qaysiki bu tashrif buyuruvchilarga qishloq xo'jaligi hududlari, qishloq xo'jaligi kasblari, mahalliy mahsulotlar, an'anaviy oshxona va kundalik xalq hayoti, shuningdek, madaniy elementlar va hududning o'ziga xos

xususiyatlari, atrof-muhit an'analari bilan tanishish imkoniyati beradi ^[4]. Shuningdek, agroturizm sohasi qishloq aholisining noqishloq xo'jaligi bilan shug'ullanishiga ham imkon yaratadi ^[5].

Agroturizmning uchta elementi mavjud: bular fermer, qishloq va dehqonchilik.

Fermer, qishloq xo'jaligi va agroturizm muvaffaqiyatiga hissa qo'shadigan muhim omildir. Aksariyat hollarda fermerlar kam ma'lumotli, kamroq ta'sir ko'rsatadi va hech qanday tijorat maqsadlarisiz tashrif buyuruvchilarni mehmon qiladi, shu jarayonda xizmat ham qiladi ^[6].

Qishloq: Shahar uzoqda joylashgan qishloqda shahar sharoitlari yo'q, lekin tabiat resurslarga boy. Investitsiyalar – bu tabiiy resurslarning o'zi. Investitsiyalar tabiatan suv havzalari, dalalar, o'rmonlar, tog'lar, cho'llar va orollar shakli orqali kiritiladi ^[6].

Qishloq xo'jaligi: Shahar aholisini o'z jozibadorligi bilan jalb qiladigan sohadir. Bu qishloq aholisining rag'batlantiruvchi boyligidir. Qishloq xo'jaligidagi boy resurslar, ya'ni yer; suv va o'simliklar har bir joyda o'ziga xos bo'lib, xilma-xillikni keltirib chiqaradi va qiziqish uyg'otadi. Dehqon, qishloq va qishloq xo'jaligi ajoyib kombinatsiya yaratadi, ayniqsa, shaharlardan kelgan sayyohlarga cheksiz qoniqish ta'minlovchi holatni yarata-di ^[6]. Ushbu uch omil agroturizmni amalga oshiradigan elementlardir. Ushbu omillarning mavjudligi mintaqani agroturizmga moslashtira oladi. Agar agroturizm rivojlantirilsa mintaqada ushbu elementlarni boshqarish va baholash kerak

FOYDALANILGAN MATERIALLAR VA USLUBLAR

Agroturizm to'rtta muhim asosiy tamoyilga ega. Ushbu tamoyillar agroturizmni rivojlanishini ta'minlaydi. Bu tamoyillar turistlar uchun zarur bo'lgan xususiyatlarni ham o'z ichiga oladi. Sayyohlarni jalb qiladigan tadbirlar va turistlar uchun qilinadigan ishlar ushbu tamoyillarga kiritilgan.

Mehmonlar uchun tomosha qilishga biror narsaning borligi: hayvonlar, qushlar, fermalar va tabiat, qaysiki-sayyohga ko'rishni taklif qilishi mumkin bo'lgan agroturizm maskanlari. Bulardan tashqari madaniyat, kiyim-kechak, bayramlar va qishloq o'yinlari agroturizmga yetarlicha qiziqish uyg'otishi mumkin.

Tashrif buyuruvchilar uchun nimadir qilish kerak: qishloq xo'jaligi ishlarida qatnashish, suzish, ot-aravada yurish, ot minish, tuya minish, meva terish, asalari boqish, sigir sog'ish, vino tayyorlash, pishloq tayyorlash, ovqat pishirish va qishloq o'yinlarida qatnashish ^[6].

Mehmonlar uchun biror narsa sotib olish imkoniyati: qishloq hunarmandchiligi, kiyim-kechak materiallari, mahalliy kiyimlar, qishloq xo'jaligi mahsulotlari (organik tuxum, tabiiy asal, sut va sut mahsulotlari, tabiiy meva va sabzavotlar), qayta ishlangan oziq-ovqatlar turistlar esdalik sifatida sotib olishlari mumkin bo'lgan bir nechta mahsulotlardir ^[6].

Mehmonlarni ovqatlanishi uchun biror narsani bo'lishi: Sayyohlar tabiiy mevalarni, fermada yetishtirilgan sabzavotlar, sut mahsulotlari, tuxumlar va asaldan olib yeyishlari mumkin ^[10].

Mahalliy taom sayyohlar uchun eng muhim va eng yaxshi taomdir. Bunday amaliyotlar sayyohlarning e'tiborini tortadi, shu bilan birga mahalliy aholiga daromad keltiradi. Bu agroturizmning afzalligi. Boshqa tomondan, bu amaliyotlar tijoratga aylanmasligi kerak, aks holda turist va mahalliy aholi o'rtasidagi munosabatlar dushmanlikka aylanishi mumkin.

OLINGAN NATIJALAR VA ULARNING TAHLILI

Agroturizm ochiq havoda sayr qilish, ta'lim tajribasi, to'g'ridan to'g'ri qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotish, turar joy va o'yin-kulgi imkoniyatlarini beradigan turizm turidir. Bu imkoniyatlar ham sayyohlar, ham fermerlar uchun juda muhimdir. Bu imkoniyatlarga sayyohlar tomonidan amalga oshiriladigan tadbirlar kiradi. Shunisi ahamiyatlilik, agroturizm qishloq hududlarida rivojlanishi matijasida qishloq hududlarida transport, infratuzilma, sanoat, xizmat ko'rsatish sohalari, savdo-sotiq tarmoqlari ham rivojlanib boradi ^[13].

Agroturizmning afzalliklari:

Agroturizm o'zi faoliyat yuritayotgan hudud uchun juda ko'p afzalliklarga ega. Bu imtiyozlar quyidagilarni o'z ichiga oladi ^[8]:

- Agroturizm mahalliy iqtisodiyotni mustahkamlaydi va mamlakat iqtisodiyotiga hissa qo'shadi.
- Mahalliy hududning rivojlanishini ta'minlaydi.
- Agroturizm qishloq xo'jaligida bandlikni ta'minlaydi.
- Mahalliy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va qishloq hayotini saqlashga yordam beradi.
- Tabiiy, tarixiy va madaniy resurslardan foydalaniladi.
- Fermer xo'jaligida qo'shimcha daromad olish uchun mahsulotlar va marketingni diversifikatsiya qilish imkoniyatlari o'rnatiladi ^[12].
- Oila a'zolarini ish bilan ta'minlash imkoni yaratiladi.
- Fermer xo'jaligida dam olish va ko'ngilochar tadbirlarni qo'shish orqali mavjud fermer xo'jaliklari savdo nuqtalariga mijozlar oqimini oshiriladi.

- Qishloq-madaniy turizm tajribasi mehmonlarga fermada yetishtirilgan oziq-ovqat mahsulotlarini sotib olish imkonini beradi.
- Shahar va qishloq aholisi o'rtasidagi madaniy o'zgarishlar, shu jumladan ijtimoiy axloqiy qadriyatlar.
- Fermerlar shahar aholisi bilan aloqalar tufayli turmush darajasini oshirishlari mumkin.

Yuqorida sanab o'tilgan imtiyozlar mahalliy aholiga ijtimoiy, iqtisodiy, madaniy va ekologik sharoitlarni beradi. Shunday qilib, bu afzalliklar agroturizmning ahamiyati ochib beradi.

XULOSALAR

Agroturizm qishloqda yashovchi aholiga daromad olish hamda qishloq hududini rivojlantirish imkonini beradi. Agroturizmدا turistlar juda ko'p turli xil obyektlarga tashrif buyurib ushbu hududda yashovchi odamlarga qo'shimcha daromad keltirish, hududni rivojlantirishga va mamlakat iqtisodiyotiga yordam beradi. Agar O'zbekiston agroturizmni rivojlantirmoqchi bo'lsa, uni o'qitishi kerak

Qishloq joylarda yashovchi aholiga turizm haqida ma'lumot berib, ularning xabardorligini oshirish kerak.

Agroturizm qishloq joylarni boyitadi, shuningdek, qishloq joylaridagi rekreatsiya resurslarini yo'q bo'lib ketishdan himoya qiladi.

Shu nuqtayi nazardan, mamlakat tabiiy madaniy, tarixiy, haqiqiy va ekzotik joylarga boy hisoblanadi. Bu joylar agroturizm uchun juda mos keladi. Agar bu joylar boshqa odamlarga ko'rsatilishi kerak bo'lsa, reklama qilinishi kerak va ommaviy axborot vositalari diqqat markazida bo'lishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Muratov, S. A. (2021). The Economic Assessment Of Factors Affecting Small Household (Tomorka) In Rural Areas And Their Income. Irrigation and Melioration, 2021(3), 45–51. Jolly, D. (2012). What is Agritourism?. University of California Cooperative Extension Small
2. Virginia Tech University (2009). Agritourism. Retrieved 16 February, 2019, <https://pubs.ext.vt.edu/310/310-003/310-003/.html>
3. Demirezen, B. (2018). Tüm Yönleri İle Kırsal Turizm ve Kayseri İli Üzerine Bir SWOT
4. Muratov S. A. Economic Assessment of Factors Affecting the Decision of Households to Engage in Non-Farm Activities //Irrigation and Melioration. – 2021. – T. 2021. – №. 2. – S. 38–43.
5. Gopal, R., Varma, S. and Gopinathan, R. (2008). Rural Tourism Development, Patil Institute of
6. Maetzold, J. A. (2002). Nature-Based Tourism and Agritourism Trends: Unlimited
7. Adam, K. L. (2004). Entertainment farming and agri-tourism, ATTRA, National Sustainable
8. Muratov, S. A. (2021). The Economic Assessment Of Factors Affecting Small Household (Tomorka) In Rural Areas And Their Income. Irrigation and Melioration, 2021(3), 45–51.
9. Scribd (2019). Agritourism. Retrieved 14 February, 2019,
10. Agriculture Information Service, Business Management Guide, Rural Business Cooperative
11. Muratov S., Pardayev K., Hasanov S. Assessment of the impact Covid-19 pandemic on family income from non-farm activities //Irrigation and Melioration. – 2020. – T. 2020. – №. 4. – S. 95–98.
12. Jontemirova I. I. Q. O'zbekistonda agroturizmning rivojlantirishning ahamiyati //Academic research in educational sciences. – 2023. – T. 4. – №. SamTSAU Conference 1. – S. 603–607.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

«Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot» jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi 26-uy.